

ОБЛІК І КОНТРОЛЬ РОЗРАХУНКІВ З РІЗНИМИ ДЕБІТОРАМИ ТА КРЕДИТОРАМИ ЗА НЕТОВАРНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ

Характерною особливістю сучасного розвитку економіки України є глибокі економічні перетворення в сфері виробництва, що ґрунтуються на ринкових відносинах, які вимагають перегляду підсистеми фінансового обліку, одним із елементів якої є облік взаєморозрахунків суб'єктів господарювання.

У сучасних умовах одним з найбільш складних і суперечливих питань українського обліку є облік дебіторсько-кредиторської заборгованості, що пов'язано з існуванням проблеми неплатежів. Суб'єкти господарювання на перший план висувають вирішення власних проблем, замість виконання фінансових зобов'язань по платежах перед партнерами [1, с.35].

Відсутність майнової відповідальності за невиконання власних договірних зобов'язань дає їм змогу ухилятися від взаєморозрахунків з партнерами. Неврегульованість бюджетної системи, що стосується несвоєчасної оплати державних зобов'язань, які здійснюються за рахунок бюджету теж поглиблюють платіжну кризу. Вирішення зазначених проблем багато в чому залежить від удосконалення фінансового обліку розрахунків.

Сучасні умови господарювання вимагають вирішення цілого ряду нерозв'язаних облікових проблем, зокрема, це теоретичні і методичні аспекти класифікації та відображення заборгованості в системі рахунків обліку, невизначеність обліку простроченої і безнадійної заборгованості та її рефінансування, аналіз заборгованості та автоматизація фінансового обліку розрахунків [2, с.26].

Перехід від падіння до зростання українського промислового виробництва потребує вироблення стратегії післякризового розвитку промисловості, спрямованої на забезпечення глибоких якісних зрушень у системі економічних відносин.

Серед основних недоліків існуючої системи обліку та контролю розрахунків з дебіторами і кредиторами за нетоварними операціями визначимо такі:

а) для прийняття зацікавленими особами адекватних та вчасних рішень щодо існуючої політики управління в процесі антикризового

регулювання фінансово-господарського стану підприємства істотне значення мають актуальність і якість інформації про стан розрахунків з дебіторами і кредиторами за нетоварними операціями, що формується на базі даних фінансового обліку конкретних суб'єктів господарювання. Однак форма обліку розрахунків з дебіторами і кредиторами за нетоварними операціями яка рекомендується нормативно, не враховує специфіки даної категорії операцій, що зумовлює наявність різних ознак їх класифікації і велику кількість методів розрахунків. Крім цього, облікові регістри, що є рекомендовані для використання не передбачають накопичення інформації про розрахунків з дебіторами і кредиторами за нетоварними операціями різного рівня деталізації узагальнення;

б) невирішеними є проблеми відображення в обліку розрахунків прямих і непрямих податків, а також інших податків та платежів до бюджету і розрахунків з органами соціального страхування.

В умовах існуючої кризи неплатежів до бюджету в Україні безконтрольне зростання зобов'язань окремих підприємств стає досить поширеним явищем. Стан погашення розрахунків з бюджетом є напруженим, що виявляється у значних сумах заборгованості і тривалих термінах її погашення. Надання господарюючим суб'єктам повної господарської самостійності у виборі ринків збуту продукції, у пошуку джерел фінансування змушує особливу увагу приділяти розрахункам з різними категоріями контрагентів по розрахунках з дебіторами і кредиторами за нетоварними операціями.

Пошук та адаптація моделей обліку розрахунків з дебіторами і кредиторами за нетоварними операціями на вітчизняних підприємствах має надзвичайно важливе значення. Вивчення та узагальнення досвіду розвинених країн і позиція вітчизняних науковців, щодо створення моделей обліку розрахунків з дебіторами і кредиторами за нетоварними операціями за їх видами і формами, які б адекватно відображали реальність заборгованості, що виникла внаслідок минулих подій, реальність скорочення активів, що втілюють у собі економічні вигоди, є першочерговим завданням науки і практики на сучасному етапі розвитку економіки, а будь-яке дослідження присвячене цій тематиці – є актуальним і практично значимим.

В останні роки велику частку в поточних активах підприємства займає дебіторська заборгованість. Це є свідченням того, що частина активів вилучається на кредитування партнерів: підприємство ділиться з ними частиною свого прибутку, що свідчить про вилучення частини оборотних засобів з господарського обороту [4, с.156]. Цей факт

веде до тривалого заморожування оборотного капіталу, відсутності грошової наявності, потреби в кредитах і виплати процентів за них, росту кредиторської заборгованості постачальникам, бюджету, робітникам по оплаті праці тощо.

Це є однією із причин спаду виробництва, зниження його ефективності, низької платоспроможності підприємств і їх банкрутства. Таким чином, стан розрахунків безпосередньо впливає на фінансовий стан підприємства та на формування його фінансових результатів.

У зв'язку з цим, особливо важливим є вивчення і вирішенням проблем пов'язаних з вдосконаленням обліку і контролю дебіторської та кредиторської заборгованостей суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел:

1. Зіньковський М. Методи обліку розрахунків з дебіторами /М. Зіньковський //Баланс. – 2010. – №50.-с.32-37.
2. Карєв В., Облік поточної кредиторської заборгованості /В.Карєв, В.Лавренов // Д-т К-т. – 2010. – №29. – с.23-29
3. Комаринський Я., Яремчук І. Фінансово-інвестиційний аналіз: навч. посібник / Я.Комаринський,І. Яремчук. – К.: Українська енциклопедія ім. М.П.Бажана, Агентство «Книга пам'яті України», 2007. – 298 с.
4. Шаманська В.М. Первинна документація і реєстри бухгалтерського обліку: навч.посібник / В.М. Шаманська. – К.: Знання-прес, 2003. – 268 с.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Кулик Р.Р.

***Ярмуш Андрій,**
студент групи РКзм-51*

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ДЕБІТОРАМИ

Організація обліку та аналізу розрахунків з дебіторами має стратегічне значення для підприємств будь-якої галузі та форми власності. Результати цього процесу безпосередньо впливають на фінансову стійкість, базу оподаткування підприємства, виконання плану доходів та витрат і, як наслідок, на досягнення стратегічних цілей його розви-